

Verslag**Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit**

Plaats: Delft

Datum: 20 juni 2014

Naam	Vertegenwoordigt	Werkt bij
Aanwezig:		
Rob van Hees	Voorzitter CCvD	
Walter de Koning	Secretaris CCvD	ERM
Jan Roest	Vereniging architecten werkzaam in de Restauratie – VAWR	Van Hoogevest Architecten
Kasper Burgy	Vakgroep Restauratie	Burgy Bouwbedrijf
Marc van Roosmalen	Raad voor Vastgoed Rijksoverheid –RVR	Rijksgebouwendienst
Martinus van Milt	Gespecialiseerde aannemers	Takkenkamp
Michiel van Hunen	Rijksdienst Cultureel Erfgoed – RCE	RCE
Miranda Maring	Certificerende instellingen	Hobéon
Afwezig:		
Gerard Ottevanger	provincies	Provincie Zuid-Holland
Rients Anne Slotema	Federatie Grote Monumentengemeenten - FGM	Leiden
Gast:		
Marjella Prins	Project Restauratiebestek (agendapunt 7)	Bureau Fritz

1. opening, vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. verslag bijeenkomst 17 maart 2014 + actielijst

Redactioneel:

Besluit: het verslag wordt met redactionele wijzigingen vastgesteld. De wijzigingen zijn verwerkt in de gepubliceerde versie.

Naar aanleiding van:

- Besproken wordt dat de actie m.b.t. het in beeld brengen van kosten van erkenningsregelingen gericht wordt op het berekenen van de kosten van reeds functionerende regelingen, mede o.b.v. overleg met bureaus/aannemers. Hobeon heeft een invulformulier gemaakt voor de BRL Molenmakers dat uren en kosten beperkt; Miranda Maring zal dat opsturen. Kasper Burgy heeft ook de kosten van zijn erkenningsregelingen in beeld en zal die verstrekken.
- MM
KB
WdK
WdK
- De regelingen smeedwerk en tuinhistorisch onderzoek worden geagendeerd voor de volgende vergadering.
- Voor de vacature 'vertegenwoordiger opdrachtgevers' is een kandidaat benaderd. Besproken wordt dat de voorkeur uitgaat naar een persoon/organisatie die in de dagelijkse praktijk gebruik maakt van de binnen de keten werkzame bedrijven/organisaties, dit zelfs propageert.

De actielijst wordt doorgenomen en bijgewerkt.

3. Vaststellen URL 4003 Historisch Metselwerk

De ontwerp-URL heeft ter inzage gelegen. Op het ontwerp zijn 3 reacties ontvangen. Aanvullend hierop heeft de juridische toets aan de Bouwproductenverordening, Bouwbesluit en Monumentenwet plaatsgevonden. Daarnaast heeft toets aan de STABU-systeematiek plaatsgevonden. De gemaakte opmerkingen zijn waar nodig verwerkt.

Verder is het document doorgenomen door een redacteur op correcte verwoording en consistentie met andere URL-en.

De URL wordt van kracht per 1 juli 2014. Metselaars kunnen een certificaat behalen i.c.m. de BRL Onderhoud en restauratie van monumenten (BRL 4000). Het bestuur van de AVM zal een pilot opstarten met 2 a 3 bedrijven.

Tijdens de bespreking van de URL komen de volgende zaken aan de orde:

- Voortaan wordt volstaan met het doorsturen van het uittreksel van de CPR-toets.
- Marc van Roosmalen is kritisch over de redactie. Hij vindt dat er nogmaals fundamenteel door heen gegaan moet worden. Niettemin: hij is blij dat het document er is, want het vult een leegte. Rob van Hees sluit zich aan bij de kritiek op de redactie en wijst op enkele inconsistenties in de begrippenlijst. Martinus van Milt en Michiel van Hunen benadrukken dat het lastig is om vanaf niets te beginnen: 'er is al een hele stap gezet'. Walter de Koning geeft aan dat er in de planning ruimte is om extra opmerkingen te verwerken. Afsproken wordt dat allen hun commentaar binnen een week kunnen toesturen, dat een extra redactieslag wordt gedaan en meer beeldmateriaal wordt toegevoegd. Als dit leidt tot fundamentele wijzigingen wordt de begeleidingscommissie voor publicatie geraadpleegd.
- Verder wordt besproken dat er behoefte is aan begeleidende informatie (korte samenvatting, wegwijzer). Jan Roest verwijst daarbij ook naar de informatiebladen van de RCE. Michiel van Hunen merkt op dat de RCE denkt aan brochures die direct aansluiten op en verwijzen naar de URL (vgl het project Hout van de RCE). Afsproken wordt om dit als aandachtspunt in de communicatie voor te leggen aan het ERM-bestuur.

Allen
WdK

WdK

Besluit:

- URL 4003 Metselwerk wordt met in achtneming van bovenstaande wijzigingen vastgesteld
- De URL treedt in werking op 1 juli 2014 (of zo veel later als nodig is voor de afronding van de tekst)

4. Vrijgeven voor inspraak URL 4006 Voegwerk

In september 2012 zijn de BRL en URL voor restauratie voegwerk vastgesteld. De ontwikkelingen na die datum hebben geleid tot de wens om de documenten te herzien:

- De wens om de URL te scharen onder de BRL 4000 Onderhoud en Restauratie. Dit betekent dat de aparte BRL voor voegwerk overbodig wordt en kan vervallen;
- De wens om de vernieuwingen te implementeren: restauratie-ethiek, opzet en structuur van de URL, codering etc.; dit betekent dat de afspraken m.b.t. voegwerk op dezelfde manier geschreven zijn als andere URL-en en daardoor kan aansluiten bij de nieuwe STABU-systematiek (restauratiebestek) en eisen in het kader van BRIM-subsidiering
- Het verwerken van diverse praktijkervaringen met de inhoud van de tekst
- De wens om het aspect opleidingen te evalueren. Uitgangspunt bij het hele traject is geweest dat de twee groepen voegers (Gevelgilde en Voeggarant) die nu ieder een eigen regeling hebben, zich in het nieuwe document kunnen vinden. Hiertoe is intensief samen gewerkt.

Martinus van Milt licht de inhoud van de URL toe. Hij geeft tevens aan dat de discussie over de opleidingen nog niet helemaal afgerond is.

Besproken wordt het volgende:

- Marc van Roosmalen vindt het inhoudelijk een goed document. Hij heeft enkele tekstuele opmerkingen
- Michiel van Hunen heeft bedenkingen over de tekst m.b.t. hydrofoberen + anti-graffiti systemen; het verdient aanbeveling in meer situaties bijenwas te gebruiken. Afgesproken wordt hier in de volgende vergadering van de begeleidingscommissie (dus tijdens de ter inzage legging) extra aandacht aan te besteden en dan met een tekstvoorstel te komen.
- Martinus van Milt licht, n.a.v. een vraag van Michiel van Hunen, toe dat de inhoud van de tabel Restauratiecategorieën is afgestemd met de tabel in de URL Metselwerk. M.b.t. het 'aanhelen' wordt verwezen naar de URL Metselwerk.
- Aanwezigen kunnen zich vinden in de 'grens' tussen de URL Voegwerk en de URL Metselwerk die op pragmatische gronden is getrokken.
- Kasper Burgy vraagt aandacht voor de positie van de hoofdaannemer die met een toenemend aantal URL-en moet omgaan. Dit punt wordt in een apart overleg VR-ERM besproken
- Miranda Maring: de bijlage opleidingen ontbreekt. Deze zal na de ter inzage legging worden toegevoegd

KB /
WdK

Afgesproken wordt dat allen hun commentaar binnen een week kunnen toesturen, dat een extra redactieslag wordt gedaan en meer beeldmateriaal wordt toegevoegd.

Allen /
WdK

Michiel van Hunen stelt voor om een bijeenkomst te organiseren waar de inhoud van meerdere URL-en wordt toegelicht aan geïnteresseerden. Dit idee zal worden uitgewerkt.

WdK

Besluit: de ontwerp-URL wordt vrijgegeven voor een commentaarronde met in achtneming van bovenstaande wijzigingen.

5. Doorvoeren enkele wijzigingen in de URL 4001 Timmerwerk en URL 4002 Glas in lood

Bij het uitwerken van de URL-en 4003 Metselwerk en 4006 Voegwerk is gebleken dat de tekst t.a.v. instapmomenten en verantwoordelijkheden van de opdrachtnemer bij incomplete gegevens niet helder is (c.q. anders gelezen kan worden als bedoeld). Daarom dient de tekst van beide URL-en te worden aangepast. Ook de consequenties van de toets aan de Bouwproducten Verordening waren nog niet geheel verwerkt.

Besluit: de wijzigingen van URL 4001 en 4002 worden vastgesteld. In werking treden 1 juli 2014 (of zo veel later als nodig is voor de afronding van de tekst)

6. Jaarverslagen functioneren certificeringsregelingen

Jaarlijks beziet het CCvD het functioneren van de certificatieregelingen in praktijk. In 2012 is dat voor het eerst gedaan, toen op basis van afzonderlijke rapportages van de certificerende instellingen. Bij die behandeling is de wens uitgesproken om dat vanaf 2013 een geïntegreerd verslag te laten zijn.

Het concept-jaarverslag over 2013 bevat een tweeledig overzicht:

- De ontwikkeling van de documenten
- Een review per certificeringsregeling.

Verder is een korte intro en samenvatting opgenomen.

Het jaarverslag 2013 is de eerste in zijn soort. De opgenomen cijfermatige gegevens hebben dan ook betrekking op dit jaar, plus soms enkele extra jaren (ERB, GEAR). In zijn algemeenheid moet gesteld worden dat deze gegevens te beperkt zijn om trendanalyse te kunnen doen. Het verslag moet dan ook in dit licht worden gezien.

Het verslag is voorbereid met de certificerende instellingen (is nog niet gedeeld met de branches). Het is de bedoeling om het jaarverslag voor publicatie voor te leggen aan de branches en aan het bestuur.

Het College bespreekt het volgende:

- MM - Miranda Maring merkt op dat het jaarverslag de balans per jaar opmaakt. Belangrijk is om voor ogen te houden dat het gaat om een cyclus van 3 jaar (waarmee je een tendens kunt zien). Verder levert ze nog enkele extra gegevens aan over de uitvoering van de erkenningsregeling voor voegwerk.
- WdK - Martinus van Milt vraagt of de certificerende instellingen onderling inwisselbaar zijn? Dat is inderdaad het geval; de keuze voor de CI is een eigen keuze (maar meestal wel binnen de branche afgestemd). Tevens bepleit hij het maken van een checklist op de BRL 4000. Dit zal worden opgesteld.
- WdK - Er is 2013 een tijdelijk vacuüm opgetreden bij verschillende regelingen (schilderwerk, steenhouwerk, smeedwerk) door overdracht van taken.
- WdK - Een lijst van certificerende instellingen zal worden toegevoegd.
- WdK - De auditfrequentie verschilt per regeling, maar de verschillen zullen naar verwachting in de toekomst verkleinen door de beter onderlinge afstemming.
- WdK - De lijst BRL-en URL-en is in zijn huidige vorm organisch gegroeid en niet per se compleet. De ontwikkelingen per branche kunnen aanleiding geven tot wijzigingen.
- WdK - De GEAR kent ook een evaluatie van klanttevredenheid. De Vakgroep Restauratie overweegt als branche deze stap ook te zetten. Besproken wordt dat het gewenst kan zijn om dergelijke feed back in de hele keten op te zetten. Dit zal aan het ERM-bestuur worden voorgelegd.

Besluit: vastgesteld, met in achtneming van bovenstaande wijzigingen.

7. Restauratiebestek

Marjella Prins licht het project, gericht op het krijgen van meer uniformiteit in besteksbeschrijvingen bij restauraties, toe. Het project is gestart in 2008 n.a.v. overleg tussen de VAWR en Stabu. Later is een schade-atlas voor stucwerk opgesteld. Inmiddels is een hoofdstukindeling aan Stabu voorgelegd en goedgekeurd. De URL-en zullen hierin passen. Op dit moment wordt gewerkt aan de verbinding van de URL-en met Stabu-3. Dit gebeurt in de vorm van een 'tussenbestand', een bestand dat de link legt tussen Stabu-3 en de betreffende URL. Dat betekent dat de restauratieladder verwerkt wordt in Stabu-3, tezamen met de mogelijke afwijkingen en te maken keuzes. De tabel restauratie-categorieën die in iedere URL wordt opgenomen, is daarbij erg belangrijk.

Marjella constateert dat we goed op weg zijn, maar dat het project dreigde stil te vallen. Daarom worden nieuwe initiatieven ondernomen om het onder de aandacht te brengen. Jan Roest noemt de resultaten tot nu toe een megaprestatie die veel potentie heeft voor de toekomst van de restauraties. Miranda Maring vraagt naar de planning? Afronding is voorzien in het eerste of tweede kwartaal van 2015. Koppeling aan BIM (Bouw informatie Model) wordt op dit moment niet overwogen.

8. Informatie-uitwisseling, mededelingen

8.1 overzicht lopende projecten

Het bestuur heeft aangegeven dat het opstellen van een URL voor gevelreiniging meer prioriteit moet krijgen. Voor 2014 zijn echter geen nieuwe initiatieven meer mogelijk. Michiel van Hunen pleit er voor om het item beperkt, afgebakend te houden. Martinus van Milt wijst op initiatieven in de nieuwbouw voor gevelreiniging.

Na discussie wordt geconcludeerd dat het niet gewenst is om het onderwerp gevelreiniging in een andere URL te integreren, maar in een aparte URL te beschrijven.

8.2 Raamwerk ERM-regelingen

WdK

Het overzicht zal naast de hoofdstukindeling van Stabu gelegd worden om te controleren of er nog een onderwerp ontbreekt

8.3 Bijeenkomsten

De bijeenkomsten van de Platforms Monumententoezicht (toezichthouders) en Dilemma's bij restaureren (opdrachtgevers) zijn positief verlopen.

Op 8 oktober is het RCE-symposium over restauratiekwaliteit. Op 18 september is de Ambachtsdag in de Bavo.

9. Rondvraag

Miranda Maring meldt dat de vertegenwoordiging van de certificerende instellingen in het CCvD per 1 juli wordt overgenomen door Arjen van der Drift (KIWA).

Marc van Roosmalen spreekt zijn waardering uit voor de locatie en mogelijkheid tot locatiebezoek aan de restauratie en uitbreiding van de Nieuwe Kerk, Delft. Deze wordt aansluitend aan de vergadering toegelicht door Jan Roest.

Volgende vergadering op 12 september, 9.30 – 12.00 uur bij ERM in Gouda.